

Vergaderjaar 1995–1996

24 400 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1996

Nr. 131

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 30 augustus 1996

De taakstelling van de krijgsmacht, in het bijzonder de deelneming aan crisisbeheersingsoperaties, stelt hoge eisen aan de logistieke ondersteuning van de ingezette eenheden. Tijdens crisisbeheersingsoperaties is gebleken dat de interoperabiliteit van de logistieke systemen die verschillende krijgsmachten hanteren van zeer groot belang is. Bij transporten over grote afstanden, zowel civiele als militaire, wordt steeds meer gebruik gemaakt van containers. Het is noodzakelijk dat de krijgsmacht adequaat reageert op deze ontwikkeling. In deze brief informeer ik u over behoeftestellingen betreffende diverse soorten containers, containerheftrucks en wissellaadsystemen (A-fase). Een wissellaadsysteem is een voertuig voor het vervoer van containers, voorzien van een eigen laad- en losinrichting voor het wisselen van containers.

Huidige situatie

Het distributiesysteem van de Koninklijke landmacht is nu nog grotendeels afgestemd op een optreden in een algemeen verdedigings-scenario, waarin de Koninklijke landmacht haar taken op korte afstand en in redelijk vlak terrein (de Noordduitse Laagvlakte) uitvoert. In dit scenario vindt bevoorrading hoofdzakelijk over de weg plaats, met behulp van trekker-opleggercombinaties en vrachtauto's met een vaste laadbak. Het aantal overslagpunten is beperkt.

De toegenomen diversiteit aan opdrachten vergt echter meer dan voorheen flexibiliteit, mobiliteit en interoperabiliteit van de logistieke ondersteuning. Zo zal voor de bevoorrading van eenheden die in het kader van crisisbeheersingsoperaties op grotere afstand van Nederland optreden, gebruik moeten worden gemaakt van vrachtauto, trein, schip of vliegtuig, of een combinatie van deze transportmiddelen. Omdat op verschillende overslagpunten van transportmiddel moet worden gewisseld, kan het gebruik van containers zowel de effectiviteit als de

doelmatigheid van het transport, en daarmee de bevoorrading, aanzienlijk verhogen.

Het huidige voertuigenbestand kent een aantal belangrijke tekortkomingen. Het laden en lossen geschiedt grotendeels met de hand waardoor op overslagpunten tijdverlies ontstaat. Doordat de voertuigen niet geschikt zijn om alle soorten goederen te vervoeren, is flexibele inzet niet goed mogelijk. Tevens zijn de voertuigen minder geschikt voor inzet in bergachtig terrein, omdat het motorvermogen – destijds gebaseerd op de meest waarschijnlijke inzet in de Noordduitse Laagvlakte – ontoereikend is.

Zowel in de civiele omgeving als bij militaire partners zijn ontwikkelingen gaande waarbij containers een grotere rol spelen in het distributieproces. Transportmiddelen zijn niet meer onlosmakelijk verbonden met de in containers verpakte ladingen. In aansluiting op de civiele ontwikkelingen zijn belangrijke bondgenoten, zoals de Verenigde Staten, Groot Brittannië en Frankrijk, reeds overgegaan op het gebruik van containers. Ook Duitsland is van plan dit te doen. De Nederlandse militaire vrachtwagens zijn echter niet geschikt om deze containers te transporteren, wat de mogelijkheden van internationale samenwerking op transportgebied aanzienlijk beperkt.

Gewenste situatie

Het distributieproces moet de voorwaarden scheppen voor een optimale taakuitvoering door ingezette eenheden, op een zo kosten-effectief mogelijke manier. Daarbij moet aansluiting worden gezocht bij nationale en internationale civiele en militaire ontwikkelingen. Dit impliceert de overgang naar containertransport. Om dit mogelijk te maken bestaat behoefte aan wissellaadsystemen. Behalve wissellaadsystemen moeten ook diverse soorten containers worden aangeschaft, zoals de standaard vrachtcontainers, koel/vries-, brandstof- en watercontainers en «flatracks». Een «flatrack» is een laadvloer van een container, bestemd voor het vervoer van bijvoorbeeld munitie en veldversterkingen. Tevens is een aantal containeroverslagmiddelen nodig, grote heftrucks waarmee containers kunnen worden verplaatst of gestapeld.

Tijdens crisisbeheersingsoperaties zullen de militaire wissellaadsystemen voornamelijk worden ingezet in het operatiegebied, tussen het ontschepingsgebied en de eenheden. Voor het transport van Nederland naar het crisisgebied en terug zal voornamelijk gebruik worden gemaakt van (gehuurde) civiele transportmiddelen. In een algemeen verdedigings-scenario zal voor het transport van de militaire containers in het bevoorradingstraject tot aan het operatiegebied gebruik worden gemaakt van (gevorderde) civiele transportmiddelen. Deze containers worden vervolgens in het operatiegebied zelf verder vervoerd door militaire wissellaadsystemen.

De kwalitatieve behoefte

De wissellaadsystemen moeten geschikt zijn voor alle soorten terrein waarin de krijgsmacht kan worden ingezet. Ze moeten voldoen aan alle civiele en Navo-normen, zodat interoperabiliteit met andere krijgsmachten wordt gegarandeerd en ook civiele containers zo nodig in het operatiegebied kunnen worden gebruikt.

In de diverse typen containers en «flatracks» moeten alle soorten goederen kunnen worden vervoerd. Behalve aan de algemene eisen uit de wegenverkeerswet moeten de wissellaadsystemen daarom ook voldoen

aan de eisen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals brandstoffen en munitie. Na aankomst bij een eenheid of overslagpunt moet het wissellaadsysteem de container zelf kunnen lossen, en direct een andere kunnen laden. Zo kan het voertuig efficiënt en multifunctioneel worden ingezet. De containers moeten ook zonder het voertuig gebruikt kunnen worden als tijdelijk opslagmiddel. Dit bevoorradingsstelsel is een stuk flexibeler dan het huidige en er zijn minder speciale voertuigen nodig.

De kwantitatieve behoefte

Vooralsnog is berekend wat de behoefte is bij de Koninklijke landmacht voor dat deel van de goederenstroom waarvan het zeker is dat het gebruik van militaire wissellaadsystemen doelmatiger is. Het betreft de middelen die nodig zijn om de zogenaamde «dikke goederenstroom» te verwerken vanuit de depots tot de verdeelplaatsen van de eenheden in het operatiegebied. Onder «dikke goederenstroom» wordt verstaan het vervoer van (grote hoeveelheden) brandstof, munitie, springmiddelen en veldversterkingsmateriaal. Er is behoefte aan 750 wissellaadsystemen, 250 aanhangwagens, 450 militaire tankcontainers (brandstof en water), 2500 militaire containers, 25 militaire koel/vriescontainers, 1300 militaire «flatracks» en 35 containerheftrucks. De berekening van deze hoeveelheid middelen is gebaseerd op de meest waarschijnlijke trajecten, de hoeveelheden en soorten te transporteren goederen en de capaciteit van de te verwerven transportmiddelen.

Voor de overige (kleinere) goederenstromen, bij zowel de Koninklijke landmacht, de Koninklijke marine, de Koninklijke luchtmacht en het Defensie Interservice Commando, wordt in samenwerking met TNO een studie uitgevoerd om de optimale mix van wissellaadsystemen en normale vrachtauto's te bepalen. Over de uitkomsten wordt u in de voorstudiefase nader geïnformeerd.

Deelprojecten en gerelateerde projecten

Het project wordt verdeeld in drie deelprojecten: het project wissellaadsystemen, het project containers en «flatracks» en het project containerheftrucks. Gezien de nauwe relatie tussen deze deelprojecten worden ze door één interservice projectorganisatie behandeld, waarin vertegenwoordigers van de krijgsmacht delen en het Defensie Interservice Commando zitting hebben. De coördinatie is in handen van de Koninklijke landmacht.

Door de verwerving van wissellaadsystemen kan een aantal vervangingsprojecten voor vrachtauto's komen te vervallen. Het betreft de vervangingsprojecten brandstoftransportmiddel, munitieoplegger 190 kN en oplegger MLRS. Andere gerelateerde vervangingsprojecten, vrachtauto 40 kN en vrachtauto 100 kN, kunnen sterk in omvang afnemen. Deze vervangingsprojecten van vrachtauto's worden gecoördineerd door de interservice projectorganisatie die ook het project wissellaadsystemen behandelt.

Internationale samenwerking

In de Navo neemt Nederland als waarnemer deel aan het samenwerkingsverband over wissellaadsystemen. Zo kunnen de ontwikkelingen worden gevolgd. Gezien de inmiddels concreet geworden behoefte is een verzoek ingediend om volwaardig lid te worden van dit samenwerkingsverband. Recent is al overeengekomen dat de Koninklijke landmacht de beproevingsresultaten van de prototypen van het wissellaadsysteem van Duitsland ter inzage krijgt.

Inschakeling Nederlandse industrie

Inschakeling van de Nederlandse industrie wordt nagestreefd binnen het raamwerk van de Europese regelgeving.

Personele en financiële consequenties

De invoering van de wissellaadsystemen leidt niet tot een grotere behoefte aan personeel.

Voor de behoefte van de Koninklijke landmacht is in totaal f 525 miljoen in de plannen gereserveerd. Hiervan is f 425 miljoen bedoeld voor wissellaadsystemen en aanhangwagens, f 80 miljoen voor de diverse militaire containers en «flatracks» en f 20 miljoen voor containerheftrucks.

Realisatie van de deelprojecten

Instroming van de wissellaadsystemen is voorzien vanaf 1999. Er wordt van uitgegaan dat het beproeven van prototypen niet nodig is, omdat gebruik kan worden gemaakt van ontwikkelde concepten.

Op het ogenblik wordt bij crisisbeheersingsoperaties, zoals in voormalig Joegoslavië, al veel gebruik gemaakt van containers. Dit is nodig omdat het transport met civiele middelen, per trein, schip en vliegtuig, vrijwel uitsluitend met containers gebeurt. Containers en containerheftrucks worden gehuurd en een aantal militaire vrachtwagens is provisorisch geschikt gemaakt voor het vervoer van containers. Dit is echter geen efficiënte en structurele oplossing. Bovendien is het onwenselijk te zeer afhankelijk te zijn van derden voor het transport van goederen in conflictgebieden. De krijgsmacht heeft dan ook dringend behoefte aan eigen containers, «flatracks» en containerheftrucks. In die behoefte kan op korte termijn worden voorzien zonder het materieelkeuzep proces voor de wissellaadsystemen te beïnvloeden door middelen aan te schaffen die zowel aan de Navo- als de civiele normen voldoen.

Voortzetting

Ik ben voornemens, indien gewenst na overleg met u, in te stemmen met de aanvang van de voorstudiefase van het deelproject wissellaadsystemen. Dit deelproject wordt niet gedelegeerd.

Gezien hun financiële omvang worden het deelproject containers en «flatracks» en het deelproject containerheftrucks gedelegeerd aan de Koninklijke landmacht. Er is gekozen voor een gefaseerde invoering, zodat snel kan worden voorzien in de middelen die nodig zijn voor crisisbeheersingsoperaties. In de brief over de voorstudiefase van de wissellaadsystemen zal ik u tevens informeren over de stand van zaken van deze beide, gedelegeerde deelprojecten.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. C. Gmelich Meijling